

Gündem İşte yol haritası

Uğur ERGAN

Önce komisyonlar oluşturulacak. Ayrıntılar için diplomatik ilişki kurulacak. Temsilcilikler açılacak ve sınırlar konuşulacak.

Türkiye ile Ermenistan arasında ilişkilerin normalizasyonu için iki tarafın üzerinde mutabık kaldıkları resmen duyurulan "yol haritası"nın, önce komisyonlar kurulmasını ve bu komisyonların sınırın açılması, diplomatik ilişki kurulması gibi birçok ayrıntıyı görüşmeyi içerdiği öğrenildi. Ankara'dan önceki geceyarısı gelen Ermenistan ile "yol haritasında anlaştıkları" açıklamasını, Erivan'dan gelen benzer açıklama izledi. Eş zamanlı bu açıklamaları iki ülkeye arabuluculuk yapan İsviçre Dışişleri Bakanlığı'ndan da geldi. Bu açıklamaların yapıldığı önceki akşamki gelişmeleri Başbakan Tayyip Erdoğan ile Dışişleri Bakanı Ali Babacan birlikte izledi. Erdoğan'ın Babacan ile görüşmesi üç saat sürdü.

Erivan: Ortak

Ermenistan Dışişleri Bakanlığı internet sitesinde açıklamayı "ortak açıklama" olarak duyururken, Türkiye ise bunu kendi açıklaması gibi bildirdi. Ankara bu tutumuyla Azerbaycan'a, "Ermenistan'la ortak açıklama yaptınız" kozunu vermemeyi hesapladı ancak Erivan yönetimi buna uymadı. ABD yönetimi de bir açıklamayla, üç ülkenin açıklamasına destek verdi. Türkiye ve Ermenistan, Dağlık Karabağ sorununda bir ilerleme kaydedilmemesi ve Azerbaycan'dan son dönemde yükselen tepkiler nedeniyle ilişkilerin normalizasyonunu içeren protokolü, "yol haritası" olarak tanımlamayı uygun buldu. Böylece bir zaman kısıtlaması verilmeden sürecin devamına ilişkin iyi niyet ortaya konmuş oldu.

Diplomatik kulislere göre, bu süreçte iki taraf arasında vergi, ticaret, sınır, tarih ve diplomatik ilişki konularında komisyonlar kurulacak. Her başlığın ayrıntılarını bu komisyonlar çalışacak. Diplomatik ilişki konusunda üzerinde durulan senaryoların ilki, Türkiye ve Ermenistan'ın Gürcistan'daki büyükelçilerinin karşılıklı olarak Ankara ve Erivan'a akredite olmalarını içeriyor. İkinci senaryo olarak süreç içinde tarafların karşılıklı olarak başkentlerde temsilcilik açmaları öngörülüyor. Konuyla ilgilenen Türk kaynaklar, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha hızlı ilerleyebilmesi için resmi diplomatik temasın önemli olduğu görüşünü dile getirdiler.

Karabağ belirler

Ermenistan tarafında sınır kapısı açık olduğundan sınırın açılması konusunda kararını, gelişmelere göre Türkiye verecek. Kaynaklar sınır açılımının "aşamalı" olacağına dair bir kavramın olmadığını belirterek, "Sınır ya açıktır ya kapalıdır" dediler. Sınır açılımında Ermenistan'ın Dağlık Karabağ'da atacağı adımlar önemli rol oynayacak. ABD'nin baskısıyla Dağlık Karabağ'a ilişkin ilk olumlu sinyallerin yaz ortalarında gelmesi bekleniyor. Dağlık Karabağ sürecinin hızlanmasında Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in 6 Mayıs'ta Rusya Devlet Başkanı Dimitri Medvedev ve 7 Mayıs'ta Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan'la yapacağı görüşmelerin büyük önem taşıdığı belirtiliyor.

Kars'a onay

Ermenistan'ın, anayasasında Türkiye'den toprak talep etme gibi maddelerin bulunmasının süreci olumsuz etkilemesi beklenmiyor. Her iki ülke de BM üyesi olduğu için, Ermenistan "de facto" olarak Türkiye'nin sınırlarını tanımış durumda. Ayrıca Erivan, bu süreçte SSCB ile Türkiye arasında sınırların tanınmasına ilişkin imzalanmış Kars Anlaşması'nı tartışmadan kabul edecek.

İlgili Haberler

- ▶ İmza yok, paraf var
- ▶ Aliyev'i aradı
- ▶ Karabağ'da doğru yön
- ▶ Orta Asya'nın kapısı kapanıyor
- ▶ Gayri milli bir politika
- ▶ 'Soykırım'sız kabul olmaz

24 Nisan 2009